

МАТЕРИЈАЛ ЗА СЕКЦИЈУ „ПРОЈЕКТНА НАСТАВА КАО СТРАТЕГИЈА УЧЕЊА У
ОКВИРУ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ”

Кратак теоријски осврт

Савремено доба од наставника не тражи више само „испоручивање знања” (нити од ученика репродукцију градива), будући да су ученицима у сваком тренутку доступни различити извори знања, већ, пре свега, оспособљавање ученика за самостално учење, за самосталну селекцију битних (релевантних) информација од небитних података и њихову обраду. Истраживања показују да ученици који су на часу пасивни, тј. само слушају шта наставник говори или гледају шта наставник демонстрира или илуструје, могу да запамте око 50% наставног садржаја, док, уколико су укључени у рад, могу да науче око 70%, ако сами записују, и чак 90% ако сами учествују у раду.

1. ЗВКОВ, ЗУОВ, МПНТР: Пројектна настава

Новија истраживања фактора који утичу на постигнућа ученика потврђују да она не зависе на првом месту од компетенција наставника или образовних могућности ученика колико од непрекидне активности ученика (и самосталне и у интеракцији са другим вршњацима), уз стално сагледавање успешности (и самовредновање и вршњачко вредновање и вредновање које предузима наставник у сарадњи са ученицима), тј. анализу и осмишљавање активности које воде ка даљем напредовању сваког ученика (индивидуално постављени циљеви учења и задаци примерени уобличеним циљевима и очекиваним исходима). Истражујући преко 800 мета-анализа у вези са постигнућима ученика („Видљиво учење”)¹, Џон Хети је дошао до закључка да на учење не утичу

¹ John Hattie, 2009, Routledge / На основу презентације чији је аутор Летиција Антонович (Laetitia Antonowicz), регионални консултант Уницефа, на Конференцији о пројекту „Share”, Београд, 29. 1. 2018. године.

толико компетенције наставника, односно структура одељења и организација рада у школи, колико друге две компоненте: да сви имају висока очекивања (подстицајно окружење) и да ученици и наставници заједнички анализирају и вреднују утицај појединих активности на напредовање ученика. Када се у обзир узму постигнућа наших ученика (и на националном нивоу и на међународним испитивањима), наведени закључци делују врло уверљиво, будући да су међу најслабије вреднованим аспектима нашег образовноаспитног система управо недовољно развијена индивидуализација и диференцирање наставе, као и примена формативног вредновања у функцији даљег напредовања ученика и коришћење различитих поступака за мотивисање ученика. Због свега наведеног, јасно је да је пред наставницима велики професионални изазов промене образовне парадигме. Тек приступом који подразумева стално сагледавање ефеката и ефикасности сопствене педагошке праксе, уз континуирано стручно усавршавање наставника и иновирање и начина и простора и средстава рада у односу на специфичности окружења и образовноаспитне потребе сваког ученика, можемо очекивати и боља постигнућа ученика на свим нивоима образовања.

Пројектна настава као интегрисан приступ и комплексна стратегија учења лако може да унапреди наставу и учење управо у оним показатељима које не виђамо често у нашим учионицама. У пројектној настави активни су сви ученици, а битно се мењају и активности и улоге ученика и наставника. Да би сваки ученик могао самостално да учи и развија се, неопходно је да наставник добро осмисли и планира активности које би омогућиле да се процес учења догађа баш на часу (а не одложено, код куће или на приватним часовима). Наведено захтева додатно време за програмирање и планирање рада, те је препорука да се код наставника који први пут уводе пројектну наставу у своју праксу она повеже и са стручним усавршавањем наставника у установи. Два могућа модела за развијање пројектне наставе у оквиру предмета Српски језик и књижевност, образложена на овој секцији, доводе и до представљања завршних пројеката (у школи или у граду), а то су или књижевни сусрети или тумачења књижевних дела, односно промоције часописа за децу, тако да се представљање завршних пројеката може уградити и у програм културних активности школе.

Такође, представљање завршних ђачких пројеката, уколико се обезбеди гостовање писача чија су дела била предмет проучавања, може да послужи и као доказ да наставник иницира и учествује у подизању квалитета педагошке праксе, према *Правилнику о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника*:

А 7) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложбе радова у школи;

Б 8) Организовање предавања, трибине, смотре, књижевних сусрета, академије или изложе радова на нивоу општине, града, односно Републике.

Пројектна настава није нов наставни приступ. Настала је као одговор на вербализам пре више од сто година, а њен зачетник је амерички филозоф и педагог Џон Дјуи који је сматрао да знање само по себи није довољно већ да вреди само ако се може употребити као инструмент за практичну примену у животу. Уколико се до сада нисте бавили пројектном наставом, предлажем да најпре прочитате текст:

Пројектна настава, др Младен Вилотијевић и др Нада Вилотијевић:

http://www.edusoft.rs/cms/mestoZaUploadFajlove/PROJEKTNA_NASTAVA_za_CD_.pdf

или <http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2017/12/PROJEKTNA-NASTAVA.pdf>

Током октобра и новембра 2017. године, ЗВКОВ, ЗУОВ и МПНТР су реализовали обуке за наставнике у вези са увођењем новог предмета Техника и технологија. На тој обуци је коришћена презентација која може да буде путоказ свим наставницима који желе да осавремене своју педагошку праксу применом пројектне наставе као својеврсне стратегије учења. Презентацију **Пројектна настава** можете да преузмете са Јутуба (YouTube): <https://www.youtube.com/watch?v=svvrq83a-xM>

Два предлога како увести пројектну наставу у наставу српског језика и књижевности

У овом радном материјалу налазе се два предлога:

1. **Пет писаца из мог завичаја** (увод у теорију књижевности на примерима савремених песника из завичаја, уз вежбање културе изражавања) – прилагођено првом разреду средње школе;
2. **Промоција часописа за децу** (савладавање граматичких садржаја и неговање културе изражавања на примерима часописа за децу) – прилагођено петом разреду основне школе.

Као што није добра доминација тзв. класичне наставе (фронтални облик рада, уз најчешћу примену монолошке методе), није добра ни доминација било ког другог облика рада. Пожељно је да наставник програмира наставу тако да комбинује различите методе, технике и облике рада, примерено постављеним циљевима и специфичностима одељења у којима је ангажован, односно образовноваспитним потребама ученика, условима рада (материјално-техничким ресурсима) и својим компетенцијама, тј. својој професионалној филозофији. Отуд се не пропорукује ни то да више од 40% укупног фонда часова буде остварено путем пројектне наставе.

У моделима које нуди овај рад планирано је да се пројектном наставом реализује 20 часова у петом разреду основне школе што од укупног фонда од 180 часова износи нпр. свега 11, 11%, док скица за први разред средње школе, с обзиром на мањи фонд часова, предвиђа око 13% укупног наставног фонда. У радном материјалу поред 20 часова на којима ће ученици усвајати нова знања и проширивати постојећа путем пројектне наставе, предвиђено је још 8 сати за стручно усавршавање наставника и 5 сати за унапређивање програма културних активности школе, односно учествовање у подизању квалитета педагошке праксе.

Важно је нагласити разлику између пројекта и пројектне наставе (погледајте презентацију ЗВКОВ, ЗУОВ и МПНТР). Израда неког пројекта (или истраживачког задатка) обично се ради по налогу наставника, с циљем провере усвојености обрађеног градива. Ученици најчешће пројекат раде изван школе, више самостално него групно (свако ради свој део задатка, а после привидно групно представљају пројекат) и наставник не може да прати и вреднује процес. Код пројектне наставе учење се догађа на часу, ученици често имају могућност избора (било подтеме, било задатака на различитим когнитивним нивоима, било начина учења, односно дидактичког материјала), интеракција међу ученицима је стварна, она је у функцији учења (вршњачко учење и вредновање), ученици упознају различите технике учења, наставник их учи како да себи постављају циљеве учења, користе се различити поступци мотивисања и сл. Пројектна настава се не реализује континуирано у одређеном временском периоду већ се прилагођава постојећем глобалном плану наставника. Стога у радном материјалу нису означени месеци у којима ће се поједине фазе пројектне наставе реализовати. Осим уводног и завршног дела, све друге активности из предложене скице оперативног плана могу мењати распоред сходно редоследу учења датих наставних садржаја у глобалном плану наставника. Такође, предложене скице би требало прилагодити специфичностима одељења и школе у којој наставник ради. Веома је важно да тему пројектне наставе ученици прихвате, односно изаберу са наставником. Стога ове моделе треба проучити само као оријентир, а са ученицима утврдити ону тему која би њима била занимљива.

Код пројектне наставе нема импровизације каквој смо каткад, због бројних обавеза и хроничног недостатка времена, склони. Пројектна настава захтева посвећено програмирање и планирање рада. Ученици већ на почетку пројектне наставе треба да имају прецизан распоред рада на годишњем нивоу, јасно постављене опште циљеве пројектне наставе (индивидуални се постављају и развијају током процеса учења), јасно уобличене критеријуме вредновања за све фазе пројектне наставе и договорена правила понашања. Ученици воде посебан дневник пројектне наставе (велика свеска) како би и они, свако за себе, и наставник имали јасну слику о процесу учења. Код пројектне наставе веома је важно редовно давање прецизне повратне информације ученицима о њиховом напредовању (не само усмено већ и писмено). Због тога, вођење дневника пројектне наставе ће послужити и наставницима да, поред сопствене педагошке документације, развијају формативно вредновање и тако што ће водити ученике кроз процес њиховог самовредновања сопственог рада и учити их како да на основу сагледавања резултата свог ангажовања себи постављају даље циљеве учења.

У пројектној настави ученицима се припремају задаци на различитим нивоима. При томе, ваља нагласити да на почетку циклуса (дакле, и у петом разреду ОШ и у првом разреду СШ) не говоримо о нивоима образовних стандарда будући да су стандарди дефинисани за крај циклуса (осми разред ОШ, четврти разред СШ), већ о планирању исхода учења који воде ка остваривању појединих образовних стандарда на различитим нивоима постигнућа. Овде говоримо о задацима различите тежине, тј. припремању задатака на различитим когнитивним нивоима. У одређивању исхода и уобличавању задатака могу нам помоћи тзв. таксо-глаголи (Блумова таксономија). Да бисмо као наставници себи олакшали процес праћења и вредновања ученичког напредовања, предлагем да, уколико први пут уводите пројектну наставу у своју педагошку праксу, групе задатака унапред имају бодовну вредност.

Блумова таксономија – когнитивни домен

Пример задатака на различитим когнитивним нивоима према Блумовој таксономији

1. Основни когнитивни ниво: **дефинисати.**

На жутиим листићима се налази задатак: *Дефиниши следеће стилске фигуре* (напишите које, сходно претходном знању ученика и наставним садржајима који се уче) *и објашњење напиши у дневник пројектне наставе.*

Вредност активности: 5 бодова.

На сваком радном столу (за сваку групу ученика) треба да, поред уџбеника, постоји неко школско издање речника књижевних термина. На столу који не припада ниједној групи ученика могу да буду и приручници који нису прилагођени узрасту, нпр. „Речник књижевних термина”, *Нолит*, за ученике који су даровитији или једноставно за информисање свих ученика о приручницима који им могу послужити када је у питању теорија књижевности (барем три, четири издања). Уколико школа нема пет примерака школског издања речника књижевних термина (и за средњу школу могу да се користе издања припремљена за основну школу), наставник може да примени другачију технику учења. На пример, припреме се пластифициране картице на којима су објашњене стилске фигуре које су предмет учења. Картице су пробушене и окачене на канап који је раширен с једног краја учионице на други. Дакле, ученици не могу да скину картицу, понесу је за сто и препишу објашњење. Унапред се ученицима каже да не могу картицама да прилазе са свескама у руци. Тако се обезбеђује да ученици, да би записали тачно, заправо већ уче, макар и за сваку реч устајали и прилазили канапу са пластифицираним објашњењима. Објашњење се не мора преписати тачно од речи до речи, дозвољено је да је ученици и преобликују, наравно, пазећи да смисао остане исти. Уместо пластифицираних картица, могу да постоје и столови са рачунарима на којима је наставник припремио пе-де-еф издања неких приручника (или поуздане линкове, ако постоји интернет у школи).

2. Средњи когнитивни ниво: **класификовати**.

На розе листићима се налази задатак захтевнији од претходног. Припремљени су листови на којима је одштампана табела:

Фигуре дикције	Фигуре речи (тропи)	Фигуре конструкције	Фигуре мисли

Задатак гласи: *Класификуј (разврстај) објашњене стилске фигуре према наведеној табели.*

Напомена: Можете се договарати унутар групе. Уколико је твоје мишљење другачије од мишљења твојих другара, у дневник рада напиши своје мишљење (пожељно и објашњење због чега се не слажеш са мишљењем групе). Можда је управо твоје мишљење тачно, стога немој одустајати уколико имаш аргументе (доказе). Такође, поштуј мишљење других и не намећи им по сваку цену своје мишљење. У овом задатку не тражимо да имате сви јединствено мишљење (биће наглашено када на ред буду дошли такви задаци у којима ћете морати да се договорите за јединствен став групе).

Вредност активности: 10 бодова.

3. Напредни когнитивни ниво: **приказати** (применити, креирати, писати, саставити, интегрисати и сл.).

На плавом папирићу је задатак: *На примеру песме која је твој предлог за рад уочи и испиши све стилске фигуре које уочаваш. Овај задатак није изборни, већ обавезујући, зато што ћеш га излагати (приказати) и на књижевној вечери.*

Вредност активности: до 35% тачно уочених стилских фигура 5 бодова, од 36% до 70% тачно уочених стилских фигура 10 бодова, преко 71% тачно уочених стилских фигура 15 бодова. (Ово је само предлог, вредновање може да буде и другачије. Будући да сваки ученик ради на другачијем предлошку, пред наставником је захтеван задатак вредновања и давања прецизне повратне информације.)

Више предлога за припрему задатака на различитим нивоима моћи ћете да прочитате у раду који ће бити објављен до краја ове школске године. Такође, скрећем вам пажњу и на важност подстицања вршњачког вредновања у појединим етапама пројектне наставе. Један од могућих начина је следећи. Када ученици имају задатак да науче напамет песме које су одабрали² и изражајно их казују (рецитују),

² Када су ученици одабрали песнике (пет од десет које им је представио школски библиотекар или библиотекар завичајног одељења месне библиотеке), онда унутар групе деле збирку на циклусе (сваки ученик посебан циклус) или на подједнак број песама уколико збирка није подељена на циклусе. У оквиру свог циклуса или одређеног броја песама, ученик бира коју ће песму детаљно тумачити на књижевној вечери и та песма му је током пројектне наставе све време предлог за рад.

припремићете табелу са њиховим именима и песмама које су одабрали као предложак за рад у пројектној настави, на пример:

Име ученика	Назив песме	Критеријум 1	Критеријум 2	Критеријум 3

Претходно се са ученицима договорите око тога шта ће бити критеријуми вредновања. Ученици не морају да имају критеријуме које вреднујете ви као наставници, то могу да буду и једноставне формулације типа:

1. Правилно изговара све гласове: А Б В

- А – све гласове правилно изговара;
- Б – један или два гласа (навести која) не изговара правилно;
- В – више од два гласа не изговара правилно.

2. Правилно акцентује реч: А Б В

- А – све наглашене речи су правилно акцентоване;
- Б – једна или две речи нису правилно акцентоване (навести које);
- В – неправилно акцентује више од две речи.

3. Прилагођен темпо казивања: А Б В

- А – у потпуности прилагођен темпо, с поштовањем пауза (интерпункцијски знаци, строфе);
- Б – једном направљена грешка (застајкивање на једном месту, пребрзо на једном месту);
- В – није прилагођен темпо (пребрзо, преспоро, са честим застајкивањем).

Ученике би требало подстицати да поред нивоа А, Б или В уписују и кратка важна запажања.

Сваки ученик вреднује сваког ученика. Након тога, ученици исеку табелу и сваком ученику дају своје (непотписано) мишљење. Сваки ученик³ потом у дневник напише своју процену рецитовања, шта сам мисли о јаким странама свог казивања, а са чиме није задовољан. Потом преброји за сваки критеријум колико има процена на ком нивоу, на пример:

	А	Б	В
К ₁	14	8	7
К ₂			
К ₃			
€			

³ Именице наставник и ученик у овом тексту се користе у граматичком мушком роду, а односе се на оба природна рода.

ПРОЈКТНА НАСТАВА У ОКВИРУ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ,
Данијела Ковачевић Мић

Уколико је највише вредновања на нивоу А, уписује себи 30 бодова, уколико је највише одговора под Б – 20 бодова, а под В – 10 бодова. Такође, исписује све коментаре у дневник практичне наставе. Листићи са проценама које су дали други ученици стављају се у посебну коверту и лепе у дневник пројектне наставе (после извесног времена, можда ће рефлексија ученика на туђе процене бити другачија). Потом ученик, на основу свог мишљења и мишљења других ученика, формулише запажање о томе шта је потребно да исправи. Уз консултације са друговима из групе и наставником, пише на који начин ће кориговати уочене слабости.

Пожељно би било да и наставник има листу вредновања са захтевније постављеним критеријумима. Уколико наставник не може тако брзо да вреднује ученике, једног за другим, могу се организовати додатни часови (на пример, по групама) на којима ће наставник вредновати ученике и дати сваком ученику детаљнију повратну информацију о појединим аспектима његове говорне културе (или се може остварити сарадња са школским библиотекарком или другим наставником који има драмског дара и чија је говорна култура узорна, а који може да организује индивидуално вредновање изражајног казивања, односно рецитована).

ЛИСТА ВРЕДНОВАЊА ЗА НАСТАВНИКА

АРТИКУЛАЦИЈА – правилан изговор сваког гласа у говору (неправилна артикулација гласова доводи до лошег, неразговетног и неразумљивог говора)	
АКЦЕНАТ – нарочито истицање јачине и висине једног слога у речи, или једне речи односно говорне јединице у односу на друге јединице	
РИТАМ – понављање одређених елемената говора	
ТЕМПО – односно брзина изговора	
ИНТОНАЦИЈА – свака реченица је мисаона целина са одређеном мелодијском карактеристиком, као и стихови којима се бави версификација;	
ЈАЧИНА И ВИСИНА – јачина гласа везана је за емоционално стање, а висина одређује односе појмова у говору	
БОЈА ГЛАСА (ТЕМБР) – различита је код сваке особе, то је лична особина	
Описна оцена (формативно вредновање)	
Препорука за напредовање	

ПРОЈКТНА НАСТАВА У ОКВИРУ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ,
Данијела Ковачевић Миић

Неки од општих циљева пројектне наставе су подстицање ученика (мотивација) и учење различитих начина како се учи. Важно је све ове бодове или друге начине вредновања претворити и у сумативне оцене, али је пре свега важно подржавати ученичку жељу да напредују. Сарадња је дозвољена у већини задатака и стога наставник не подстиче само савладавање градива и рад на пројектном задатку, већ и неговање и развијање међупредметних компетенција као што су: компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња и естетичка компетенција.

У презентацији коју ћете преузети са линка који је наведен у уводу видећете бројне изазове овако организоване наставе. Ипак, и ако учите да вам све није пошло за руком, важно је да не одустанете и да се пројекти представе онако како је са ученицима договорено на почетку рада. Ако први пут уводите пројектну наставу, то је и ваше стручно усавршавање. Сви имамо право на грешку и сви на грешкама можемо да учимо. Уколико процените да оваквим приступом ученици ипак нису савладали неки део градива (на пример, ненавикли на активно оријентисану наставу, поједини наставници у почетку имају потешкоће са управљањем одељењем), кориговаћете то кроз друге типове часова (или допунском наставом). Управо рефлексijом о предностима и слабостима овако осавременење педагошке праксе, развијаћете и сопствене компетенције и показати да сте рефлексивни практичари. Да бисте сагледали ефикасност оваког приступа, предлагем вам да на крају текуће школске године вреднујете постигнућа овогодишње генерације петог разреда ОШ или првог разреда СШ из наставних садржаја које ћете следеће школске године реализовати пројектном наставом. Можете из сваког одељења да узмете исти број ученика са различитим оценама и да их тестирате (без оцене, наведено служи само вама за поређење да ли су постигнућа боља када се садржаји обрађују класичним приступом или ће бити боља применом пројектне наставе).

Предложени модел пројектне наставе у првом разреду средње школе садржи следеће кораке (преузмите материјал 1 – Оријентациони план за пројекат Пет песника из мог завичаја):

Наставни садржај	Број часова
Увод у пројектну наставу (детаљна информација о постављеним критеријумима вредновања и презентовању пројектата).	1
Завичајно одељење месне библиотеке (техника писања, примарна и секундарна литература, научна апаратура, избор песника и књига по групама).	2
Култура изражавања (говорна вежба): Уметнички доживљај, утисци, разумевање одабране песме, мисли и идеје пробуђене у читаоцу поводом изабране песме (једна група ради једну песничку збирку, али сваки члан групе бира посебну песму).	1
Презентација: биографија, библиографија, извори (на нивоу групе, али сваки члан представља барем по један слајд); међупредметна корелација (информатика); међупредметне компетенције.	2
Композиционе целине, јединство мотива, композиционо-мотивски склад, мотивска анализа песме (сваки ученик анализира своју песму након уводног подсећања на теоријске појмове); пожељно да ученици једни другима помажу на нивоу групе.	1

ПРОЈКТНА НАСТАВА У ОКВИРУ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ,
Данијела Ковачевић Миић

Версификација: основни појмови о метрици и прозодији (врсте стиха, рима, цезура); обрада појмова и самостални рад на тексту.	2
Средства уметничког изражавања (један час за утврђивање и проширивање знања о стилским фигурама и један час за самосталну примену на изабраној песми).	2
Језичка и језичко-стилска анализа песме (врсте речи, лексика, гласовне алтернације као стилско обележје еуфоније и сл.).	1
Акценатске целине (проклитике и енклитике), реченички акценат, акценти речи и пребацивање акцената на проклитике, веза са ритмом песме (обрада и утврђивање уз рад на одабраној песми).	2
Рецитовање и праћење и вредновање одлика говорне културе (вршњачко вредновање и самовредновање, детаљна повратна информација наставника са препоруком за напредовање).	3
Припрема књижевне вечери или дружења са песником. Проширивање уводне презентације појединачним анализама песама (сваки ученик за анализу своје песме има седам минута), а још осам минута има група у целини за уводне податке о песнику и његовом опусу (50 минута).	1 + 5*
Пет књижевних промоција у школској / месној библиотеци са анализом и евалуацијом (школски програм + стручно усавршавање). Осам неприказаних часова водити као стручно усавршавање наставника у установи (иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе).	2 + 8*
Укупно на годишњем нивоу часова и сати стручног усавршавања*:	20 + 13*

Подсетник: активности се распоређују по месецима у складу са глобалним планом наставника, а не морају имати наведени редослед, осим уводне и завршне активности.

Предложени модел за увођење пројектне наставе у пети разред основне школе (преузмите материјал 2 – Оријентациони план пројектне наставе Проучавање часописа за децу) садржи следеће сегменте:

Наставни садржај	Број часова
Увод у пројектну наставу (детаљна информација о постављеним критеријумима вредновања и презентовању пројеката).	1
Час у школској или месној библиотеци: избор пет часописа за децу (пет хетерогених група по шест чланова).	1
Упознавање са структуром часописа и релевантним подацима (уредник, издавач, динамика излагања, година и број, рубрике, аутори, врсте текстова).	1
Променљиве и непроменљиве врсте речи – сваки ученик табелу прави на основу текста из своје рубрике. Дефиниције откривају сами читањем са унапред постављеним задацима. Пожељно је коришћење приручника и уџбеника, као и мапа ума, а препоручује се и вршњачка подршка унутар групе.	2
Граматицке категорије глагола (мапа ума / постер / повезивање дефиниције и категорије и сл.) и рад на одабраном тексту (сваки ученик бира текст из своје рубрике, може и онај на којем је већ радио врсте речи). Глаголске основе, времена и начини. Примери из текста.	5
Ученици унутар групе бирају два књижевна текста (поезија или проза, према личним афинитетима, дозвољено је и да сви раде исти текст). Из књижевног текста исписују придеве, одређују им значење и врсту, као и слагање са именицом у роду, броју и падежу. Уочавају има ли у тексту компарације	2

ПРОЈКТНА НАСТАВА У ОКВИРУ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ,
Данијела Ковачевић Миић

придева. Одређују придевске видове. Уочавају стилску вредност придева у тексту. Дефиниције кључних појмова пипу у дневник пројектне наставе.	
Сваки ученик унутар своје рубрике препознаје примере којима може да илуструје одређена правописна правила. На табли су залепљени флипчарт папири. На сваком папиру је једна правописна норма. У дневник пројектне наставе сваки ученик исписује примере из своје рубрике за уочена правописна правила. Свака група треба да припреми примере за сваки флипчарт папир (на стикерима).	1
Изражајно читање (текст до 300 речи) са претходно постављеним критеријумима: ортоепија, интонација, паузе у вези са интерпункцијским знацима. Из изабраног текста или одломка ученици преписују речи које имају акценте и обележавају на којем слогу је акценат. Акценат не морају да обележавају, али могу да користе речнике који имају обележене акценте.	2
Рецитовање или казивање напамет наученог текста, са вршњачким вредновањем према припремљеним критеријумима.	2
Припрема презентације часописа: општи подаци о часопису (групно, два минута) и по рубрикама (сваки ученик има по три минута за представљање своје рубрике).	2 + 8* + 3 (ШП)
Рефлексија и евалуација пројекта.	1
Укупно часова и сати стручног усавршавања*, уз 3 активности богађења програма културних активности школе:	20 + 8*

Напомена: Текст ће у целини ускоро бити објављен. По објављивању, рад ће бити прослеђен Друштву за српски језик и књижевност за објављивање на сајту.

